

(המשך מעמוד 47)

בכוח עבודה לא מאורגן, בידע העשיר שרכשו, על המקומות שבהם ניתן להסיר ולערוך את הסרטים בדרך הזולה ביותר, ברכישת זכויות ובהחלת תמורת שוקקים בתמורה נמוכה בהרבה מהסכומים המשולמים בדרך-כלל. מוקדם יותר בשנה זו השיגה החברה את מה שהוליווד רפרטור כינה "עיסקת מיפנה ביחסי העבודה... אשר יכולה לבנות מחדש את מערכת היחסים בין העובדים המאורגנים ובין המפיקים העצמאיים שאינם חתומים על הסכמים כאלה". אירגון הבימאים בארצות-הברית הסכים לקבל רק מחצית משכר המינימום שלהם.

"איננו רוצים לגזול כסף מבימאינו, אנו רוצים שהם — וכל יתר אנשינו — יקחו חלק בהצלחתנו, אם יהיה כאלה. כל אחד יודע שהגבלים עליידי

יום הוא מיליונר בקנה-מידה אמריקאי. בכיס אין לו גרוש. הוא מתלהב כילה. ביישן ונבוך, שמן לאחרונה, אבל הוא לא השתנה. "אבא נשאר כמו ילד עם כל התמימות והתלהבות", אומרת עליו בתו יעל, בת ה-19.

ביום שלישי היו לו שתי סיבות למסיבה. הוא הגג את יום הולדתו ה-55, ואת חנוכה הפנטהאון ברמת-אביב, שרכש לאשתו רחל אחרי 32 שנות נישואים. למסיבה הוזמנו 100 אנשים מעולם התאטרון והקולנוע. אך יותר מכול הוא התרגש מכך שאחרי 10 שנים התאספו סוף סוף שלושת הבנות, שני הנכדים והאשה, בחדר אחד.

סיפור המפיק והבימאי מנחם גולן. לעולם הזה: אני מכור לסרטים. זה כמו סם לנרקומן, או אלכוהול לאלכוהוליסט. הסרטים זה הפינוק שלי, ההויב שלי, שהפך למיקצוע. לרעתי, סרט זו הצריחה הכי קרובה ליצירה האלוהית. בדרך לרקום דרמוי חי ויש לך שליטה על חיים אלה. בשום שטח אחר של אמנות אתה אפסרת כזאת. את אומנם נשמע יומרני, אך העולם בדרך-כלל הוא אפור ומה שכולם רוצים זה לצלצל לאיטי, כדי לגלות שיש עוד חיים.

אף פעם לא יצאתי בחיי לחופש. פעם חייתי מסרט לסרט, וכשגמרתי סרט, הייתי חוזר הביתה ואת היתה החופשה שלי. היום אני עובר על 18 סרטים.

אף פעם אני לא רגוע. זה משעמם אותי להיות רגוע. אני נרגע במיסגרת המישפחה. אני לא שותה, לא מעשן, אבל נשים אני אוהב. החלק הכי חשוב לגבי באשה הן העיניים.

כוכבים בדרך הגשם

שהייתי צעיר, הייתי מאוהב באינגריד ברגמן. ראיתי את הסרט למי צלצלו הפעמונים 50 פעם. איזה שפתיים היו לה! הייתי מטורף אחריה. ספרתי לה על אהבתי שנה לפני מותה, כשנפגשתי איתה בארוחת-ערב בלונדון. אך האשה הראשונה והאהבה האמיתית שלי היתה רחל. הייתי בן 19, נער ביישן. היא הקריבה את חייה למעני. זה התחיל כשהיא ברהה בת מבת הוריה, שהיו דתיים ונסעה אחרי ללונדון. היא פירנסה אותי שם ועברה איתי שיבעה מדורי גיהנום. במבוכים שעומד כיום קולנוע שחף

אירוגני עובדים הביאו לניפוח תקציבים עד כדי מעמסת מוות. אירגון הבימאים הבין זאת, ובפעם הראשונה בתולדות הקולנוע האמריקאי, חתם האירגון על שני הסכמים, האחד עם קאנון, והשני עם כל היתר. זה שלנו ממשך בדרך שבה אנחנו עובדים. שיטת הקיבוצ, שבה כל אחד נושא בעומס ביחד עם רעיו למען המטרה המשותפת — וזה הביא למתהפכה מחלטת בהוליווד."

סיגנון מחשבה אימפריאלי

דרך שבה מגייסת קאנון כסף הפים עוד יותר מעניינת. הם מממנים כיום את תוכנית הייצור היומרנית שלהם, בעיקר בעזרת מיקימות מפיצי וידאו ומפיצי סרטים זרים, תמורת זכויות הקרנה למצרים המוגרים. אתה סבור שאנו

טומנים את ידינו בכיסינו ומושכים מתוכם את חמשת מיליוני הדולרים שלהם נודקק לייצור הסרט? אומר גולן, "לא, אנו משקיעים רק כסף קטן ברכישת זכויות על הסרט או ספר, מנסים לעניין כמה כישורנות, ומביאים את הרעיון בפני שותפינו ברחבי כל העולם. המפיצים הקטנים המכירים אותנו וסומכים עלינו, אנשים שגרלו וצמחו כמנו. והם שמחים לתרום את חלקם, בעיקר משום שאיננו מכוונים לשחקים. הם יודעים שנספק את הנדרש. הסיכון שהם נוטלים מיוערי". גולן מתלהב מכך שהמקדמות "היותר טובות מזה" מכניסות לפרי ייקטים שלהם רווחים עוד לפני שהחלו בייצור. "לא יכולנו לעשות זאת עם סרטים בתיקצוב של 12 מיליון דולר (המחיר הממוצע לסרטי האולפנים הגדולים), זה מסוכן מדי, אבל אנחנו מכסים לחלוטין את התקציב של חמישה מיליונים, אשר נותן לנו את אותם הכישורנות בכתיבה ובכימוי, את

על הגג השבוע חגג מנחם גולן, המפיק ההוליוודי, את יום הולדתו ה-55. על גג דירת הפנטהאון שלו ברמת-אביב. בהזמנות זאת הוא גם חגג את חנוכה הבית. בתמונה: עם שני נכדיו.

אתו מיבחר של כוכבים, ואתם ערכי ייצור. כרגיל אנחנו מוכרים זכויות או רשיונות הפצה בשיעור מיליוני דולרים, וזה מותיר לנו כשני מיליונים לשחק בהם. מרוע, אם כן, אין אולפנים אחרים נוהגים כך? כמה מהם מנסים, אך בפחות הצלחה מאשר אשפי המכירה המוקדמת. לשם כך יש ביכולת לסגור עסקים בפסטיבלים במהירות העולה על זו שבה מומנים מרכיב מנהלי האולפנים בהוליווד ארוחת בוקר. הסיבה העמוקה יותר מיוחסת עליידי גולן לנוקשות של מנהלי האולפנים הגדולים. "כמו שהם נכשלים", הוא אומר, כמרצם אחרי שוברייקופות שאינם קיימים, הם נשארים לשיטה הישנה של הפצה עליידי חברות-בנות, שיטה מיושנת כמו אמפריות.

קשה להם לוותר על סיגנון המחשבה האימפריאלי, הם עדיין מקבלים את הכספים מקוניה-הברטיסים, ואת זכויות הפצה — במקום לקבל זאת במקדמה כדי לממן את הפקה. הם עדיין נשענים על היררכיה של ציגים בעלי משכורות בארצות שונות, בעוד ששותפינו הם מפיצים מקומיים, המכירים את השוק המקומי הרבה יותר טוב, ומשקיעים את כספם בעיקבות בחירתם. אנו חולמים בדיק כמה מהם, שסידרת הבא יכניס 100 מיליון דולר, אך בנייתם אנו רק מכסים את הוצאותינו. והעצמאים עומדים תור כמו במסיפה לרכוש סרטים אמריקאים, כי אנו מייצרים אותם, ולא הענקים."

סיכונים לטובת האמנות

יום מציגים גולן-גלובוס כארצות הברית באמצעות מרג'ם / יו-איי, כתוצאה מהסכם המעיד על "התקבלות" עליידי הענקים. באחרונה החלה קאנון להפיץ סרטים רציניים, כולל סירטו של ג'ון קאסבטס נחשולי אהבה. שוכה בפרס דב הזהב בפסטיבל ברלין השנה. הסרט היומירני של קאסבטס הוא סירטו האמנותי והמיסחרי ביותר מזה זמן. התסריט נכתב עליידי קאסבטס וטד אלן, שכתב אף את המחזה הנושא אותו שם.

על מחזה אחר שזכה בפרס פוליצר. עונת האולפנים של ג'ייסון מילר, מבוסס אחר מסירתה הרציניים והטובים ביותר של קאנון. הסרט נכתב ובוים עליידי מילר עצמו, והוא משחזר את מיפגשם של איבכה גברים בנייל העמידה עם מאמן הכדורסל שלהם, שהובילם לתהילה שכמעט נשכחה עם השנים. קאנון אימצה עוד מחזה, את זה של תום קמפינסקי דו שיח ליחיד, שהוצג תחילה בלונדון ב-1981. פיי דונוואי משחקת כנרית משותקת, במאבקה למצוא את זהותה. בפיתרון הסופי של גרייס קווי (המשך בעמוד 66)

"בכיס אין לי גרוש!"

הוצחנו למכור סרט שחור-לבן ישראלי ליפאנים, עשרים פעם רצינו לחזור. אכלנו מרורים. חצי מהישראלים שחיים בארצות-הברית הם נהגי מוניות, בכלל, הוליווד היא עיר אכזרית מאוד, ולא פשוט כשאתה נחשב לזבל. פשוט לא עונים לטלפונים. הם בדרך-כלל אומרים — אתה טוב כמו הסרט האחרון שעשית. למזל, היה ליצירי יורם. כשאני תפתי ריכאון, היה יורם מעורר אותי וההיפך.

הילד הכי רזה בטבריה

אין בעולם דבר שהוא כמו השותפות בנינו. אין בנינו חשיבנות. כל אחד עושה מה שהוא רוצה, בלי לדווח האחד לשני, בלי בנינו הברל של 15 שנה. כמו בארץ, גם בלוס-אנג'לס אנחנו גרים האחד ליד השני. כשילד שלנו מתחתן, קונים הכל מהקופה. אין לנו איש יחסי-צבור, לא בארץ ולא בחו"ל. בשבילי מכונית זה ארבעה גלגלים. זה לא מעניין אותי. גם כסף לשמו מעולם לא עניין אותי. אני מתגלח בסכיני גילוח כמו בצעירותי ואני לא יודע מה זה אפטר-שייב. את הציפורניים אני לא מסדר, כי לא הפסקתי לכסוס ציפוריניים.

כשגולדתי הייתי הילד הכי רזה בטבריה. אמי היתה לוקחת אותי לצפת ולחליף אוויר ולהבריא. עד היום אני זוכר את מאכלי-התאווה שאלכנו, להם טבול בשמן עד מלה. אוכל לא מעניין אותי במיוחד, אבל אני אוכל, כי אני רעב. אני מת על שוקולד. בגיל 35 התחלתי להשמין.

בלוס-אנג'לס נעשות כל העסקות סביב ארוחת-הצהריים. הרגלתי אותם, שאצלי נעשות כל העסקות במישר, עם סנדוויצ'ים. לרעתי, את האוכל הטוב ביותר אפשר לאכול במילאנו. כיום אני מעדיף מאכליים. כל האנשים השמנים אוהבים לשון, מה שמבלבל אותי לגמרי זה, שהשנה חציתי את האוקיאנוס 16 פעם. עד שאני מסתדר עם השינויים לוקח לי זמן.

כשהייתי קטן, בטבריה, הגיבורים בשכונה היו שחקני הכדורגל, ואני הייתי חלשלוש. הייתי זקוק לביטוי, מאז אני מרגיש שכל מה שאני עושה זה מישחקים. אם אין לי העצצועים והכלים לזה, אחפש אחריהם. לקהייתי ילד המצאתי מכונת-קולנוע. כשהייתי מעגילה, גורתי לאמי את כל התמונות מהספרים שלה. הרבכתתי אותם יחד על נייר והפכתי את זה לגלגל, מין פנס-קסם. הילדים לא רצו לבוא לראות, או שילמתי להם. בטבריה הייתי ידוע כסאקר של הילדים. גם היום אילו הייתי עשיר, הייתי משלם לאנשים שיבואו לראות את סרטי.

הידרות שלי ושל יורם, והשקענו את הכול בסרט טוביה ושבע בנותיו. נסענו לפסטיבל קאן, מתוך תיקווה שהסרט ייכנס לתחרות. ואז קרה אסון. זה היה ב-1968. יום לפני ההקרנה פרצה מהפכת הסטודנטים בצרפת, והמשמלה הודיעה על הפסקת הפסטיבל, כי הסטודנטים הפסיקו אותו ממילא.

ואז קרו לנו שני ניסים. זה היה ב-1 בלילה. עלינו במעלית עם מפיק אנגלי שהיה שתי. כששמע שאנחנו מרכיבים עברית, שאל אם יש לנו קשר לסרט טוביה. שאותו ראה. סיפרתי לו שאני לאנגליה לכיני? במעלית המצאתי לו על המקום נושא לתסריט. תמיד אני מסתובב עם סרטים בראש. המשכנו לדבר בסוויטה שלו, כשהוא מסביר לי שהוא היה הולך על הסרט. אילו היינו משיגים לתפקיד הראשי את השחקן הבריטי נורמן ויסרום. שאלתי אותו כמה היה אום עוד נשאר בפסטיבל. הוא סיפר שהוא חיבל להישאר עוד יומיים, כי ממילא אין אפשרות טכנית לעזוב.

יורם השב שהשתגעתי כשסיפרתי לו שאני נוסע לאנגליה. עוד באתו לילה עשיתי את הסיפורים. הגעתי לאנגליה, מצאתי את השחקן. סיפרתי לו את הסיפור. הוא נדהם, אך חתם על פתק שהוא מוכן להופיע בסרט.

חזרתי לקאן, מצאתי את המפיק האנגלי עם שלוש החיכות על שפתיהם. הוא היה בשוק, לא חזרתי לארץ. משם המשכתי לאנגליה. את מלוא המשכורת שלי מהסרט העברתי לבנק לאומי בארץ, לכיסוי החובות. עד היום זוכרים בבנק את הסיפור איך פגשתי את מנהל הבנק בהצגה בלונדון, והעברתי לו ישירות את צ'ק המשכורת שלי.

כשחזרתי אחרי הסרט לארץ, לא היתה לו דירה. עברנו לגור בבונוגלוס של מלון רמת-אביב, כי קיבלנו את המקום בחצי מחיר. גרנו שם עד שלוש בנות. במקום לקנות דירה עשינו את הסרט מרגו שלי. עברנו במישר בפנסקס, שלא היו בו היתיים. יורם ודני דימבונט היו מסתובבים משך היום בין בעלי בתי-קולנוע בארץ ומתרימים אותם, כדי שיהיה לנו כסף לשלם לכלכלת הצוות. כסף לדברים אחרים לא היה וכולם עברו אז בלי כסף. ואו התחננתי לפני איציק קול, היום מנהל לנו את העסק בארץ. שלא יקח לי כסף עבור ההתקנים של הסרט. כשבאנו ב-78' לאמריקה, לא היתה לנו פרוטה על הנשמה. שילמנו עוד את החובות. אך היתה לנו בארץ רשת הפצה של חמישה בתי-קולנוע. גרנו בבית-מלון בלי המישפחות, שנשארו בארץ.

החלום היה להפיק סרט אמריקאי. למדנו את זה בדרך הקשה ביותר. זה גבל באבסורד לפעמים, כמו שניסינו

הנמצא בבעלותי, עמדה דירת-החרר בשכונת מחלו, שם גרנו כשחזרנו לארץ. דרך התיקרה עם החורים חרר הגשם, אך גם דרכו ראינו את הכוכבים. רחל היתה אז בחודש האחרון ההריונה, כשלקחה בדרך-ראות. ואת היתה שגיא כשביקשתי ממנה ללמוד לאפר בסרטים. על הסט אני אדם אחר. בדרך-כלל עצבני, היא עברה ליצירי שנים, אך כמו שהכנסתי אותה לסרטים, גם הוצאתי אותה. רחל היא זאת השומרת על שפיות רעתי. היא מחזירה אותי לארמה. הייתי מאוהב כמה פעמים. אך מפיק או בימאי לא יכול להתאהב בכוכבת הסרט שלו, כי באותו רגע נגמר הסרט. אני משועש למסאז' ברגליים שעושה לי רחל כשיש פלדנקרייז. זה לא פחות טוב מלעשות סקס.

לפני חמש שנים נמכרה מניה של החברה שלנו בכסום של 20 סנט. היום היא נמכרת בכסום של 23 — 22 דולר. מיותר גלובוס ולי של מיליון שאש-אלף גלגלים. מניות אלה מופיעות רות לנו שליטה של 40 אחוז בחברת קנון שבארצות-הברית. בשנתיים האחרונות החברה עשתה עסקות של 150 מיליון דולר. העסק שלנו לא יכול ליפול, הוא מושתת על יסודות בריאים. כשחברה כמו וינברסט מעסיקה 7000 עובדים ופרימונט 3000 — 4000 איש, אנחנו 100, וזאת כשאנו מפיקים מיספר דומה של סרטים, אם לא יותר. זה חוץ מחברת נוח בארץ.

נס במעלית

אחד השקרים הנתעבים שהיו אפי בארץ, היה שהבנק ההולנדי שאיתו אנחנו עובדים, עומד לפשט רגל וזה בשקר יסודי. הבנק הזה הוא אחד מחמשת הבנקים הגדולים בעולם. לי לו המחלקה הכי מפותחת בעולם. למימון סרטים. הבנק הזה שבוחר במי להשקיע. הוא בחר ב-10 חברות, ביניהן אלה של דינו והילורנטים, סול קינג (סופרמן) ואנחנו. הם מלווים אותנו יותר משמונה שנים. הגענו להישג שאנחנו החברה היחידה בעולם שממנה לא מבקש הבנק ביטוח גמר של סרט.

היו לנו תקופות קשות, עד שהגענו לזה. בארץ פעמיים חחרמו לנו את הדירה שלנו באמצע עשיית סרט. באמצע הסרט הסרט עליזה מזרחי לקחו לי גם את הרהיטים ואת המקדמי. לפני שעשיתי את הסרט מרגו שלי, אחרי כישלון הסרט מבצע קהיר, נשארו הסרי כל. היינו חייבים לבנק לאומי סכום של יותר משלושה מיליון לירות. וזאת היתה התקופה שגיוורא גודיק ברח מהארץ בגלל חוב של מיליון לירות. החלטנו להמר על הכול. מכרנו את